

**PROFESOR JERZY
GAŹDZICKI WYBITNY UCZONY, WYCHOWAWCA,
ORGANIZATOR I SPOŁECZNIK**

**PROFESSOR JERZY GAŹDZICKI
A PROMINENT SCIENTIST AND EDUCATOR**

Marek Baranowski^{1,2}, Ewa Musiał¹

¹Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej

²UNEP/GRID – Warszawa

Profesor Jerzy Gaździcki urodził się 15 października 1931 roku w Zamościu w rodzinie inteligenckiej. Ojciec Dostojnego Jubilata, Jan Gaździcki był z wykształcenia pedagogiem i z zamiłowania działaczem społecznym. Walczył w Legionach Piłsudskiego, w wojnie polsko-bolszewickiej, w kampanii wrześniowej 1939 roku dostał się do niewoli sowieckiej, z której udało mu się uciec, potem działał w konspiracji i dowodził oddziałem Armii Krajowej w Powstaniu Warszawskim. Matka, Maria Gaździcka była nauczycielką.

W czasach okupacji, które spędził w Warszawie, Jerzy Gaździcki nie uczęszczał do szkoły, czerpiąc wiedzę z licznych książek, które znajdowały się w Jego domu rodzinnym. Podczas Powstania Warszawskiego, będąc niespełna trzynastoletnim chłopcem, zgłosił się do AK i jako szeregowiec *Goląb* służył w oddziale swojego Ojca do zakończenia walk na Powiślu. Po wojnie podjął naukę najpierw w jednym z renomowanych gimnazjów warszawskich, a później w Liceum Mierniczym. Po ukończeniu I klasy tego Liceum i zdaniu eksternistycznej matury ogólnokształcącej rozpoczął w 1950 roku studia na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. Już na III roku studiów został asystentem w Katedrze Matematyki. Po uzyskaniu w 1954 roku dyplomu inżyniera podjął studia magisterskie, pracując jednocześnie jako asystent Profesora Stefana Hausbrandta w Katedrze Rachunku Wyrównawczego i Obliczeń Geodezyjnych.

Profesor Stefan Hausbrandt wywarł znaczący wpływ na młodego adepta sztuki geodezyjnej. Dostojny Jubilat często podkreśla rolę mistrza, jakim był dla Niego ten wybitny polski geodeta. W roku 1961 Profesor Jerzy Gaździcki obronił na Politechnice Warszawskiej pracę doktorską pt. *Niektóre zastosowania pojęcia eliminacji w obliczeniach geodezyjnych*, a pięć lat później, w wieku 35 lat uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. *Kilka metod numerycznych związanych z wyrównaniem sieci geodezyjnych na maszynach elektronowych*. Od 1967 roku kierował w zastępstwie chorego Prof. Hausbrandta Katedrą Rachunku Wyrównawczego i Obliczeń Geodezyjnych Politechniki Warszawskiej, prowadząc wszystkie wykłady. W tym czasie doprowadził do zainstalowania w Katedrze pierwszego komputera UMC1, który był wykorzystywany przez Wydział Geodezji i Kartografii.

W roku 1968 Profesor zrezygnował z pracy na Politechnice Warszawskiej, poświęcając się działalności naukowej w Instytucie Geodezji i Kartografii, gdzie od 1956 roku pracował w niepełnym wymiarze godzin. W 1962 roku został tam samodzielnym pracownikiem naukowo-badawczym, tworząc Zakład Rachunku Wyrównawczego i Obliczeń Geodezyjnych, przemianowany później na Zakład Informatyki Geodezyjnej i Kartograficznej.

W latach swojej pracy w Instytucie Geodezji i Kartografii, Profesor prowadził prace z zakresu:

- metod i algorytmów rachunku wyrównawczego,
- automatyzacji procesów przetwarzania informacji geodezyjnych, fotogrametrycznych i kartograficznych,
- systemów informacji o terenie, m. in. w zakresie systemu ogólnokrajowego o nazwie TEREN,
- projektowania, konstrukcji i oprogramowania środków technicznych informatyki geodezyjnej i kartograficznej, w tym automatu rejestrująco-kreślącego KART2 oraz specjalizowanych komputerów GEO1, GEO2, a później GEO20.

Szczególne znaczenie miało wyprodukowanie serii specjalizowanych komputerów GEO2, z powodzeniem stosowanych w produkcji okręgowych przedsiębiorstw geodezyjno-kartograficznych.

W tym okresie ówczesny Docent Jerzy Gaździcki wraz z zespołem był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany prestiżowymi nagrodami Mistrza Techniki (II stopnia w 1971 r. i 1972 r.). W 1973 roku Profesor otrzymał honorowy tytuł Mistrza Techniki Polskiej. Tytuł profesora nadzwyczajnego został Mu nadany w 1974 roku, a tytuł profesora zwyczajnego w 1982 roku.

W 1974 roku Zakład Informatyki Geodezyjnej i Kartograficznej IGiK został przekształcony w samodzielny ośrodek badawczo-rozwojowy o nazwie Centrum Informatyczne Geodezji i Kartografii (CIGiK). Od początku istnienia tej jednostki, czyli od 1974 roku, pełnił w niej funkcję wicedyrektora ds. naukowo-badawczych, inicjując i realizując wiele prac naukowo-badawczych o podstawowym znaczeniu dla rozwoju zastosowań informatyki w geodezji i kartografii w Polsce. Do najistotniejszych dokonań Profesora Gaździckiego w okresie kierowania pracami naukowo-badawczymi CIGiK (lata 1974–1981) należy zaliczyć opracowanie metod i technologii w zakresie:

- aerotriangulacji analitycznej,
- wyrównania wielkich sieci geodezyjnych płaskich i wysokościowych,
- automatyzacji procesów opracowania map,
- komputerowego prowadzenia ewidencji gruntów,
- tworzenia i prowadzenia systemów informacji o terenie.

Przez wszystkie te lata, wyniki prac znajdowały natychmiastowe zastosowanie praktyczne w przedsiębiorstwach geodezyjnych i kartograficznych, które, dzięki talentom organizatorskim Profesora, były wyposażane w nowoczesny na owe czasy sprzęt komputerowy.

Profesor wspomagał merytorycznie kontrakty i działania eksportowe prowadzone przez Zjednoczenie GEOKART w Iraku, Kuwejcie, Libii, Syrii, Libanie, Nigerii, Iranie i Afganistanie. Zorganizował i nadzorował w Bagdadzie Geodezyjny Ośrodek Komputerowy wyposażony w minikomputer Nova 840 oraz specjalistyczne oprogramowanie powstałe pod kierunkiem Profesora. Ośrodek ten stanowił swego rodzaju filię CIGiK, wnosząc istotny wkład w realizację dwóch wielkich kontraktów w Iraku obejmujących:

1) założenie podstawowej osnowy geodezyjnej Iraku i opracowanie mapy topograficznej w skali 1:25 000 dla 1/3 powierzchni kraju,

2) opracowanie mapy Bagdadu w skalach 1:500 i 1:1000.

W latach 70. i 80. ubiegłego wieku Profesor prowadził również cykle wykładów na temat metod i algorytmów obliczeń geodezyjnych. m.in. w Wenezueli na uniwersytecie w Maracaibo (La Universidad del Zulia – lata 1977–1978), w Iraku na uniwersytecie w Bagdadzie (Baghdad University – lata 1980–1985) oraz w Chinach na uniwersytecie w Pekinie (Tsinghua University – rok 1987).

Pod koniec roku 1981 pracownicy Instytutu Geodezji Wyższej i Astronomii Geodezyjnej Politechniki Warszawskiej (IGWiAG) skupieni w ruchu społecznym *Solidarność* wybrali Profesora Jerzego Gaździckiego na stanowisko dyrektora Instytutu. Przyjmując ten wybór Profesor postawił warunek reorganizacji IGWiAG i CIGiK, polegającej na połączeniu tych jednostek i utworzeniu Centrum Uczelniano-Przemysłowego oraz zastrzegł sobie, do czasu zakończenia reorganizacji, możliwość kontynuowania pracy na rzecz CIGiK w ograniczonym wymiarze czasu.

Ogłoszenie stanu wojennego całkowicie zmieniło sytuację. Od stycznia 1982 roku Profesor Jerzy Gaździcki podjął pracę na stanowisku dyrektora IGWiAG PW, natomiast planowane połączenie Instytutu z Centrum stało się nierealne.

W latach 1982–1986 kierował Instytutem, prowadził wykłady z informatyki geodezyjnej i kartograficznej oraz prace badawcze w zakresie modernizacji podstawowych osnów geodezyjnych w Polsce, zarządzania bankami danych geodezyjnych oraz uogólnionych metod wyrównania zbiorów obserwacji. Brał nadal czynny udział w pracach CIGiK.

W 1985 roku polityczne naciski władz partyjno-państwowych doprowadziły do odwołania zarówno Rektora Uczelni jak i kilku dziekanów (w tym Wydziału Geodezji i Kartografii) oraz, w konsekwencji, do znacznego ograniczenia niezależności Politechniki Warszawskiej. Pomimo nacisków i utrudnień Profesor trwał na swoim stanowisku, starając się działać na rzecz pracowników Instytutu. Beznadziejność tej sytuacji skłoniła jednak Profesora do wystąpienia o urlop bezpłatny z dniem 1 października 1986 roku, celem naukowego wyjazdu zagranicznego.

W latach 1986–1998 podstawowym miejscem pracy Profesora był Wydział Geodezji Uniwersytetu Technicznego w holenderskim Delft. Jako samodzielny pracownik naukowy zajmował się metodyką systemów informacji o terenie, w tym katastralnych. Działalność Profesora w tym okresie wiązała się z licznymi kontaktami i przedsięwzięciami międzynarodowymi i podróżami zagranicznymi oraz udziałem w międzynarodowych konferencjach i seminariach, na których prezentował prace wykonane w Delft. Przez cały okres pobytu w Holandii utrzymywał stały kontakt z polskimi środowiskami i instytucjami, służąc pomocą i biorąc czynny udział w koordynacji i realizacji kilku dużych projektów badawczo-rozwojowych, do których należały:

- program Ministerstwa Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa *Podsystemy informacji terenowej dla gospodarki przestrzennej*, (1987–1990),
- projekt PHARE *Zarządzanie informacją przestrzenną w ramach programu budowy autostrad w Polsce* (1997–1999),
- projekt PHARE *Doskonalenie katastru w Polsce* (1998).

Począwszy od roku 1994, Profesor, jako przedstawiciel Uniwersytetu Technicznego w Delft, wspierany przez holenderskich specjalistów, prowadził, zakończone pełnym sukcesem, długoterminowe projekty PHARE Unii Europejskiej na Słowacji dla:

- Urzędu Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej (1994–1997) realizowane we współpracy z Instytutem Geodezji i Kartografii w Bratysławie. Prace te obejmowały:

mowały pomoc naukową i techniczną dotyczącą planowania, koordynacji i realizacji projektów mających na celu usprawnienie działalności Urzędu oraz modernizację technologii stosowanych w podległych Urzędowi jednostkach organizacyjnych.

- Ministerstwa Rolnictwa Republiki Słowackiej (1997–1998). Prace te dotyczyły pomocy naukowo-technicznej dla dwupoziomowej, terenowej sieci jednostek podległych Ministerstwu. Zakres prac obejmował m. in. badania w zakresie gospodarki gruntami, scaleń rozdrobnionych gruntów, szkolenia pracowników oraz inwestycje sprzętowe.

W latach 2000–2002 Profesor, jako konsultant Banku Światowego, był odpowiedzialny za dwa wyodrębnione komponenty wielkiego projektu odbudowy regionu Turcji nad morzem Marmara, który uległ zniszczeniom na skutek katastrofalnego trzęsienia ziemi w roku 1999 (*Marmara Earthquake Emergency Reconstruction Project – MEER*):

1) komponent prowadzony przez Generalną Dyрекcyję Rejestru Gruntów i Katastru obejmujący odnowienie rejestru gruntów i katastru na obszarze zniszczeń, utworzenie dla tego obszaru systemu informacji przestrzennej, wzmocnienie urzędów katastralnych oraz działalność szkoleniową,

2) komponent prowadzony przez Generalną Dyрекcyję Gruntów Państwowych obejmujący głównie utworzenie systemu informacji o gruntach państwowych.

W roku 2001 otrzymał honorową nagrodę zespołową (*Award for Excellence 2001*), przyznawaną przez Prezydenta Banku Światowego.

Profesor Jerzy Gaździcki umiał godzić intensywną pracą naukową z działalnością społeczną. Powołał do istnienia i był przez długie lata przewodniczącym Klubu Użytkowników Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Geodezji (1970–1990); doprowadził następnie do jego przekształcenia w interdyscyplinarne Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej (PTIP), którego jest prezesem od roku 1991; stworzył i przez 20 lat przewodniczył Sekcji Informatyki Geodezyjnej i Kartograficznej Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk. Czynnikiem uczestniczył w pracach Stowarzyszenia Geodetów Polskich, Naczelnej Organizacji Technicznej, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, a także w pracach przeróżnych komisji i rad opiniodawczych i doradczych.

Profesor Jerzy Gaździcki aktywnie działał w stowarzyszeniach i innych podobnych organizacjach międzynarodowych, nie przynoszących swoim członkom korzyści materialnych, m.in. w FIG (*International Federation of Surveyors*), IAG (*International Association of Geodesy*), UDMS (*Urban Data Management Society*) i EUROLIS (*The European Co-operation Network for Education and Research in Land Information Systems*). Szczególne znaczenie w działalności społecznej Profesora miały dwie spośród wyżej wymienionych organizacji – na forum międzynarodowym EUROLIS, a w kraju PTIP.

Sieć EUROLIS powstała z inicjatywy Profesora Jerzego Gaździckiego i była przez Niego koordynowana przy wsparciu Uniwersytetu Technicznego w Delft oraz EC TEMPUS. Funkcjonowała w latach 1992–1997 i skupiała wyższe uczelnie państw członkowskich i kandydackich Unii Europejskiej. W tym czasie odbyło się sześć dorocznych seminariów zorganizowanych w różnych krajach – w Polsce w roku 1996 w powiązaniu z VI konferencją PTIP. Materiały każdego z nich były publikowane w języku angielskim. Prowadzona działalność obejmowała również kursy i staże szkoleniowe dla młodych pracowników naukowych z krajów kandydackich, w tym z Polski. W owym czasie, bezpośrednio po zmianach politycznych i gospodarczych w Polsce, działalność EUROLIS była bardzo potrzebna i miała charakter pionierski.

Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej powstało w wyniku rozwoju Klubu Użytkowników ETO w Geodezji, który został utworzony z inicjatywy Profesora Gaździckiego

już w roku 1970. Klub działał w ramach Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT), a jego regulamin został zatwierdzony przez Polski Komitet Automatycznego Przetwarzania Informatyki (PKAPI) w porozumieniu z Zarządem Głównym Stowarzyszenia Geodetów Polskich (SGP). Celem Klubu było *szerzenie wiedzy i kultury technicznej w dziedzinie automatycznego przetwarzania informacji geodezyjnych oraz zwiększenie efektywności i rozszerzanie zakresu zastosowań geodezyjnych elektronicznych maszyn cyfrowych*. Jedną z form działania były doroczne konferencje naukowo-badawcze *Informatyka w Geodezji i Kartografii*, które odbywały się w latach 1970–1990 w różnych ośrodkach w całym kraju, a ich współorganizatorami były lokalne instytucje geodezyjne.

W miarę upływu lat działalność ta stawała się coraz bardziej interdyscyplinarna, co w konsekwencji, z inicjatywy Profesora Jerzego Gaździckiego, doprowadziło w roku 1991 do przekształcenia Klubu w Towarzystwo, którego cel działania określono następująco: *Szerzenie wiedzy i kultury technicznej w dziedzinie systemów informacji przestrzennej z uwzględnieniem systemów informacji o terenie oraz systemów informacji geograficznej*. Doroczne konferencje organizowano w Warszawie pod stałym tytułem *Systemy Informacji Przestrzennej*.

Zmiany ustrojowe w Polsce, rozwój technologii geomatycznych i geoinformatycznych oraz rosnące zapotrzebowaniem na dane i usługi geoinformacyjne sprawiły, że w roku 2003 członkowie PTIP podjęli uchwałę w sprawie zarejestrowania Towarzystwa, zgodnie z ustawą o stowarzyszeniach, jako niezależnej organizacji pozarządowej, której *podstawowym celem jest harmonijny rozwój dziedziny informacji przestrzennej zmierzający do powszechnej dostępności oraz wszechstronnego i efektywnego użytkowania danych przestrzennych w Polsce*.

Szeroka działalność Profesora Jerzego Gaździckiego służąca realizacji tego celu przedstawiana jest w witrynie Towarzystwa www.ptip.org.pl oraz w licznych publikacjach, obejmując prace i inicjatywy o charakterze naukowym, legislacyjnym, edukacyjnym i organizacyjnym. Towarzystwo organizuje doroczne konferencje na temat *Geoinformacja w Polsce* oraz wydaje czasopismo naukowe *Roczniki Geomatyki*, którego Profesor jest redaktorem naczelnym.

W ostatnich latach Profesor Jerzy Gaździcki zajmuje się problematyką infrastruktury informacji przestrzennej. Uczestniczył w procesie przygotowania Dyrektywy INSPIRE oraz zainicjował szereg działań wspomagających przygotowywanie i wdrażanie tej Dyrektywy w Polsce. Profesor Gaździcki jest twórcą oryginalnych koncepcji o znaczeniu teoretycznym i praktycznym oraz szeregu metod i algorytmów, z których korzystały i korzystają do dnia dzisiejszego wykładowcy, pracownicy naukowcy i studenci. Ma On szczególne osiągnięcia w zakresie systemów geoinformacyjnych, którymi zajmuje się od niemal 40 lat. Jego dorobek naukowy i naukowo-techniczny obejmuje około 300 pozycji w języku polskim, angielskim, niemieckim i hiszpańskim. Przedstawianie i analizowanie tego bogatego dorobku przekracza ramy niniejszego artykułu.

Profesor Michał Odlanicki-Poczobutt podkreślał szczególną cechę Profesora Gaździckiego jaką jest Jego umiejętność koncentrowania się na zagadnieniach najważniejszych dla praktyki oraz doprowadzania wyników swoich badań teoretycznych do postaci nadającej się do bezpośredniego wdrożenia.

Profesor, otrzymał liczne odznaczenia, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz nagrody, w tym zespołową Nagrodę Państwową II stopnia. Jest On członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Liczne grono uczniów Profesora, do których zaliczają się autorzy niniejszego artykułu, zawdzięcza swojemu Mistrzowi orientację zawodową na całe życie. W latach bezpośredniej współpracy z Profesorem nauczyliśmy się zaangażowania emocjonalnego w wykonywaną pracę, która pod Jego kierownictwem zawsze dawała dużo satysfakcji. Jego pracowitość, rzetelność, wysoka kultura osobista, zmysł organizacyjny i niewątpliwy – rzadko spotykany – talent Naukowca i Dydaktyka, są i pozostaną wzorem trudnym do naśladowania. Te i inne cechy osobowości Profesora, jak niezwykła aktywność i naukowa płodność spowodowały to, że jest On jednym z największych autorytetów w dziedzinie geodezji w Polsce w okresie ostatnich dziesięcioleci. Jest on również Twórcą polskiej szkoły geomatyki, cieszącym się nie tylko uznaniem ale także sympatią w kraju i na świecie.

W przeddzień 75-lecia urodzin Profesora życzymy Dostojnemu Jubilatowi wielu twórczych lat w zdrowiu i sił w osiąganiu dalszych sukcesów naukowych oraz w krzewieniu zamiłowania do geomatyki wśród nowych pokoleń jej adeptów. Najlepsze życzenia wszelkiej pomyślności składamy również Najbliższym Profesora, a zwłaszcza Żonie, Teresie Gaździckiej.

Summary

*This paper is devoted to Professor Jerzy Gaździcki who celebrates his 75th birthday this year. Professor Jerzy Gaździcki is a prominent scientist and educator. He is the President of the Polish Association for Spatial Information and editor in chief of the scientific magazine *Annuals of Geomatics*. Professor is the author of original concepts of theoretical and practical importance in geomatics and of several methods and algorithms for geodetic data processing. He has particular achievements in the field of geoinformation systems, with which he has been involved for nearly 40 years. His scientific and technical scientific works are abundant and include ca. 300 scientific publications in Polish, English, German and Spanish. At present, his interests are focused on spatial information infrastructures – he took part in preparation of the INSPIRE Directive and initiated several actions supporting preparation and implementation of this Directive in Poland.*

Professor Jerzy Gaździcki was born on 15 October 1931 in Zamość in an educated family. He passed his school-leaving examinations in 1950 and he finished his studies at the of Geodesy and Cartography Faculty of the Warsaw University of Technology in 1954. His scientific career began with doctorate at the same University in 1961 followed by the title of associate professor in 1966, extraordinary professor in 1974 and ordinary professor in 1982. He received many prizes and awards, including the State Prize of 2nd degree in 1978; he was distinguished by an honorary title of the Master of Polish Techniques in 1973.

Already during his studies he began his work as assistant lecturer in the Chair of Mathematics. As a pupil of prominent scientist and author of cracovian calculus, professor Stefan Hausbrandt, he became his assistant, and later his successor in the Chair of Adjustment Calculus and Geodetic Calculations at the Warsaw University of Technology (1955–1968). Later on he was the head of department in the Institute of Geodesy and Cartography (1968–1974), creator and scientific director of the Informatics Centre of Geodesy and Cartography (1974–1986), director of the Institute of Higher Geodesy and Geodetic Astronomy of the Warsaw University of Technology (1981–1986), elected by employees representing social movement Solidarity. He then joined the Faculty of Geodetic Engineering at the Delft University of Technology (1986–1998), was an expert of the European Commission among others in Slovakia (1994–1997) and an expert of the World Bank among others in Turkey (2000–2002).

Scientific work aptly combined with social activities are his passion and fill his life. He called to being and for many years was the chairman of the Club of IT Users in Geodesy (1970–1990), and then he transformed it into an interdisciplinary Polish Association for Spatial Information. He created and chaired for 20 years the Section of Geodetic and Cartographic Informatics of the Geodesy Committee of the Polish Academy of Sciences. He took an active part in the activities of national and international organizations, among others, Association of Polish Surveyors, Polish Federation of Engineering Associations – NOT, Warsaw Scientific Society as well as FIG (International Federation of Surveyors) IAG (International Association of Geodesy), UDMS (Urban Data Management Society) and EURO-LIS (The European Co-operation Network for Education and Research in Land Information Systems). Professor Jerzy Gaździcki enjoys general recognition and respect. The life and work of Professor has been and will be of particular importance for us – his alumni – employees and collaborators from the Informatics Centre of Geodesy and Cartography, whom he shaped and had undeniable influence on their further professional carriers.

Jerzy Gaździcki w roku 1954 – student
i jednocześnie asystent w Katedrze Matematyki
Wydziału Geodezji i Kartografii

Prof. dr hab. inż. Jerzy Gaździcki w roku 1977 – twórczy
inżynier, tu po uzyskaniu nagrody I stopnia w konkursie
Mistrz Techniki

Prof. zw. dr hab. inż. Jerzy Gaździcki w roku 2006 –
autorytet naukowy służący innym swoją wiedzą
i bogatym doświadczeniem